

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5063/2018
22.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиле- противтужене АА из ..., коју заступа пуномоћник Ласло Зај Ева адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., кога заступа пуномоћник Кристијан Ложеф, адвокат из ..., ради предаје државине, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2482/17 од 24.05.2018. године, на седници одржаној 22.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2482/17 од 24.05.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П. 896/2015 од 08.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене за предају у посед непокретности, ближе описан у том ставу изреке. Ставом другим изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца и утврђен престанак права доживотног плодуюживања тужиле противтужене на непокретностима, ближе описано у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбачен је противтужбени захтев у делу којим је предложено да се наложи РГЗ СКН у Србобрану да на основу ове пресуде изврши брисање доживотног плодуюживања тужиле у „Г“ листу непокретности бр. ... к.о. ... . Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиле да туженом накнади трошкове поступка у износу од 155.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2482/17 од 24.05.2018. године, жалба тужиле-противтужене је усвојена, и побијани део првостепене пресуде из става првог, другог и четвртог изреке преиначен, тако што је: одбијен противтужбени захтев којим је тражено да суд утврди да је престало право доживотног плодуюживања тужиле на непокретности уписаној у листу непокретности број ... к.о. ..., парц број ..., зграда број ..., ..., земљиште под зградом-објектом површине 82 м2, зграда број ..., ..., земљиште под зградом-објектом површине 08 м2, и земљиште уз зграду-објекат од 3а 17м2, укупне површине парцеле 4а 7м2, укњижено на основу даровног уговора од 28.01.2004. године, услед некоришћења, и да се обавезе тужиле да трпи да се то њено право брише у РГЗ Катастар непокретности Србобран на основу пресуде, као и да

туженом-противтужиоцу накнади трошкове поступка; усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени-противтужилац да тужили-противтуженој преда у посед ослобођене од лица и ствари непокретности уписане у листу непокретности број ... к.о. ..., парц.бр. ..., у улици ..., земљиште под зградом-објектом површине 82 м², са породичном стамбеном зградом, земљиште под зградом-објектом у површини од 98 м² са помоћном зградом и земљиште уз зграду-објекат површине 3а 17м², парц. бр. ..., у улици ... и њиву 3. класе у површини од 5а 88м², и парц.бр. ..., у улици ... и њиву 1. класе у површини од 5а 31м², у укупној површини од 15а 26м², а у природи у ..., у улици ..., као и да јој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 63.800,00 динара; обавезан је тужени-противтужилац да тужили-противтуженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 15.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је мајка туженог, која је 2001. године од својих родитеља наследила овде спорне непокретности-породичну кућу која се налази у ... у улици ..., на парцели број ..., са парцелама број ... и ..., њиве 1. и 3. класе, све у к.о. ..., са наведеним ближним катастарским подацима. Тужила је живела са својим тадашњим супругом и оцем туженог у другој кући у ..., ул. ... која је била њихова имовина стечена током трајања брака, а наставила је да живи у тој кући након смрти супруга до 2015.-2016. године, када се поново удала и преселила у ... . Уговором о поклону од 28.01.2004. године (овереним у суду 29.01.2004. године), тужила је као поклонодавац, туженом као поклонопримцу, поклонила спорне непокретности (које је наследила 2001. године) уз конституисање права доживотног плодуживања на поклоњеним непокретностима у своју корист. Односи тужиле са туженим и његовом породицом су били добри све до одласка тужиле у .... Тужила је имала могућност и слободу да улази у спорну кућу, имала је кључ и није јој било брањено да може да користи кућу. Тужени није спречавао тужилу да користи поклоњене непокретности, а она није ни тражила од туженог да их користи. До проблема између парничних странака је дошло по одласку тужиле у ... када је тужила прво захтевала да јој тужени плаћа кирију на име коришћења, а потом му се 22.06.2015. године обратила са захтевом да јој преда непокретност на коришћење ради остваривања права плодуживања. Тужбу за предају поседа спорне непокретности поднела је 28.07.2015. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвајио противтужбени захтев и одбио тужбени захтев из разлога што право личне службености представља ограничење права својине као најважнијег и најширег својинско правног односа и да то право престаје невршењем у одређеном временском периоду, а да тужила своје право доживотног плодуживања које је конституисано у њену корист Уговором о поклону са туженим 2004. године није користила дуже од 3

године, услед чега је некоришћењем права њој престало право доживотног плодоуживања на непокретности према параграфу 938. Српског грађанског законика, из 1844. године уз позив на члан 60. Закона о основама својинско-правних односа.

Другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду тако што је усвојио тужбени захтев тужиље и туженог обавезао да тужиљи преда у посед ослобођене од лица и ствари тражене непокретности, одбијајући противтужбени захтев да се утврди да је тужиљи некоришћењем престало право доживотног плодоуживања на спорним непокретностима. Према ставу другостепеног суда, првостепени суд је одлуку донео на основу непотпуно цитираних правила наведеног параграфа који су погрешни и супротни одредбама осталог релевантног материјалног права којим је регулисано како се просуђује о садржини и престанку права плодоуживања и који су услови за његов престанак, које је у потпуности пропустио да примени, јер се о основаности захтева за престанак права доживотног плодоуживања одлучује сходном применом одредаба Закона о основама својинскоправних односа које регулишу престанак стварне службености, односно одредби члана 54. став 1. и члана 58. став 3. истог закона, којим је предвиђено да право стварне службености престајем невршењем кроз временски период од 20 година. Одредба параграфа 938. СГЗ гласи: "Тако и онај, који мисли да права има на службености, па се господар добра (баштиник) противи, ако за три године тог права не ужива, застариће му право и он га губи". За примену овог правила у овом случају нема чињеничног основа, јер према напред наведеном чињеничном утврђењу тужиља је имала кључ од куће и нема невршења права доживотног плодоуживања тужиље на спорној непокретности у периоду од 3 године пре подношења тужбе због противљења туженог као власника непокретности, већ би се могло применити друго одговарајуће правило из параграфа 930а СГЗ које прописује губитак права плодоуживања невршењем у периоду од 24 године. Тужиља је постала плодоуживалац на основу уговора о поклону из 2004. године, а тужбу којом је тражила предају непокретности у посед, поднела је 2015. године, те према ставу другостепеног суда, тужиљино право плодоуживања није престало јер није било континуираног некоришћења у периоду од 20 година. Како тужиља као плодоуживалац има право да држи и користи предметну непокретност, усвојен је њен тужбени захтев за продају непокретности.

Врховни касациони суд налази да је правилан став другостепеног суда да се спорно питање везано за престанак права плодоуживања тужиље на предметним непокретностима има решити аналогном применом одредаба Закона о основама својинскоправних односа којима су прописани услови за стицање и престанак стварних службености, због чега разлози ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права нису основани.

Законом о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Службени лист ФНРЈ“ број 86/46, 105/46 и 96/47) прописано је: да су правни прописи (закони, уредбе, наредбе, правилници и др.) који су били на снази на дан 06. априла 1941. године, изгубили правну снагу (члан 2.); да се правна правила садржана у законима и другим правним прописима поменутих у члану 2. овог закона, која у смислу члана 3. овог закона нису проглашена обавезним, могу по овом закону примењивати на односе који нису уређени важећим прописима, и то само уколико нису у супротности са Уставом ФНРЈ, Уставима Народних Република, законима и осталим важећим прописима донетих од надлежних органа нове државе,

као и са начелима уставног поретка Федеративне Народне Републике Југославије и њених република, као и да државни органи не могу своја решења и друге акте заснивати непосредно на овим правним правилима (члана 4.). Језичким тумачењем наведених одредаба може се закључити да постоји могућност, али не и обавеза да се правна правила из закона и других прописа који су били на снази до 06. априла 1941. године, уз испуњеност осталих услова, примењују у оним случајевима где у важећем законодавству постоји правна празнина.

Законом о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90) и („Службени лист СРЈ“ број 29/96) прописано је: да се на ствари на којој постоји право својине може засновати право службености, право стварног терета и право залоге, под условима одређеним законом (члан 6. став 1.); да се на основу правног посла стварна службеност стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом (члан 52.); да се стварна службеност стиче одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се није томе противио (члана 54. став 1.); да стварна службеност престаје ако се власник послужног добра противи њеном вршењу, а власник повласног добра три узастопне године није вршио своје право, као и да стварна службеност престаје ако се не врши за време потребно за њено стицање одржајем, када исто лице постане власник послужног и повласног добра или пропашћу повласног, односно послужног добра (члан 58. став 1. и 3.); да се право плодуживања, право употребе, право становања, као и право стварног терета уређују законом (члан 60.).

Како до сада посебним законом није уређен правни институт плодуживања као посебне врсте личне службености, у конкретном случају постоји очигледна правна празнина, коју отклања суд најчешће примењујући аналогију (тумачење по сличности) и широм интерпретацијом, а ако не постоји могућност да се правна празнина премости овим средствима – суд може да донесе одлуку непосредно примењујући правна начела, при чему се мора водити рачуна о суштини правне ситуације коју треба уредити и тражити решење које је највише у складу са друштвеним интересима (став Уставног суда изражен у одлуци Уж 122/2013 од 28.03.2013. године).

У контексту напред изнетог, имајући у виду утврђене чињенице да је тужила засновала право плодуживања на непокретностима уговором о поклону 2004. године, те да је подношењем тужбе у 2015. години изразила вољу за коришћењем истих, тужилино право у смислу одредбе члана 58. став 3. Закона о основама својинскоправних односа није престало, јер није било континуираног некоришћења у периоду од 20 година. Сагласно томе, и када би се на овај случај применио рок од три године за престанак права плодуживања применом правног правила имовинског права садржаног у параграфу 938. Српског грађанског законика из 1844. године, не би се могло закључити да је право плодуживања тужиле на спорним непокретностима престало, како се то неосновано истиче ревизијом, јер нису испуњени кумулативно прописани услови, односно да право службености није вршено због противљења власника, јер се тужени никада није противио све до покретања парничног поступка за иселење туженог, покренутог 28.07.2015. године.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић